

COLUMN 46 – TERUG NAAR DE OORSPRONG

Jeannette bij haar overgrootvader

Op een mistroostig natte herfstdag vol fikse webben en kolossale spinnen hebben we al eens rondgelopen op de joodse begraafplaats in IJsselmuiden. De grafstenen werden onderling met elkaar verbonden door het dradennetwerk en vormden zo een samenhang, duidelijk zichtbaar door de duizenden druppels die eraan kleefden. Het gras stond zo hoog dat de spijkerbroek ondanks de laarzen niet werd droog gehouden. De paraplu kon niet verhinderen dat de rest van de bovenkant af nat werd. De namen op de stenen waren soms moeilijk te ontcijferen. Het gras of de spinnenwebben hingen ervoor. Het gras kon ik nog wel eens opzij duwen, maar webben opzij duwen is voor mij geen optie. Ik ging over mijn nek. Probeer zo maar eens te fotograferen, met één hand aan de plu.

Dat was mijn eerste kennismaking met mijn voorvaderen op 'hun' begraafplaats. Ik zeg 'hun' omdat er zoveel Goudsmitten liggen, dat het voor mij voelt alsof het onze begraafplaats is.

Later, toen het gras was gemaaid, de stenen schoongespoten, de namen duidelijk leesbaar, de spinnen verdwenen en het zonnetje vriendelijk scheen, zijn we er terug geweest. De herinnering van het eerste bezoek verdween naar de achtergrond en ik voelde mij als een vis in het water, hoewel die omschrijving meer van toepassing was bij ons eerste bezoek. Hier liggen mijn roots, hier is mijn oorsprong, mijn *van* zoals dat vroeger heette, mijn voorvaderen en voormoederen. Ik voelde me blij. Misschien kwam dat omdat ik pas op oudere leeftijd mijn familie heb teruggekregen; in mijn jeugd en een deel van mijn volwassenheid waren zij om onduidelijke redenen naar de achtergrond verdwenen. En nu –nu mijn echtgenoot inmiddels de familiegeschiedenis op schrift heeft gesteld- vond ik ook nog eens mijn oerfamilie terug. En een goede kennis van ons, joods van origine, gaat voor de transcriptie zorgen van de Hebreeuwse tekst op de stenen.

Mijn dag kon niet meer stuk.

Het mooie weer hield nog aan toen we eenmaal thuis waren. Op ons eigen terras in het zonnetje met een wijntje in de hand ging het licht op bij mijn heer gemaal en hij stelde voor: "Als we nou eens een familiereünie per bus naar Kampen en IJsselmuiden organiseren?" Ik was volslagen verrast over zoveel luciditeit en onmiddellijk overtuigd. Het zijn van die ideeën die je liever zelf bedacht zou hebben, maar goed, de eer is aan mijn man.

En zo geschiedde. Het idee werd binnen de familie gelanceerd, we kregen meer afmeldingen dan aanmeldingen om uiteenlopende redenen maar nadat de bus was omgezet naar vijf auto's, zou de reis toch doorgaan.

Elke funeraire reis die we samen hebben georganiseerd werd door Rindert altijd voorzien van een uitgebreide en degelijk geresearchte reisgids. Zo ook deze. De titel 'De naam Goudsmit in Kampen' dekt de lading, want alle Goudsmitten in Kampen zijn (soms verre) familieleden, al schrijft een Kampense tak de naam met een **d** achteraan.

Er is een synagoge en daar ligt een boek met foto's en tekst, waarvan 11 bladzijden over de familie gaan. Op de buitenmuur van de synagoge is een grote herinneringsplaquette met o.a. de namen van 10 afgevoerde en vermoorde Goudsmitten in de Tweede Wereldoorlog.

overgrootvader

overgrootmoeder

Er is een Goudsmithofje, genoemd naar onze oudoom Samuel, de schrijver. Er is een Goudsmidhuis waar Herman met zijn gezin heeft gewoond, er liggen Stolpersteine voor de deur, vier stuks, en we weten wat dat betekent. En zo zijn er nog drie huizen waar Stolpersteine met 'onze' naam zijn geplaatst.

Kampen past heel goed op zijn erfgoed en dus zijn de plekken waar onze overgrootvader gelopen heeft met zijn dochtertje goed herkenbaar vanaf de oude foto's in de synagoge. Het zicht op Kampen van de overzijde van de IJssel is nog steeds te herkennen, er zijn nog veel gebouwen vanuit de tijd van overgrootvader, dus wat onze oerfamilie heeft gezien, dat kunnen wij nog steeds aanschouwen. Bijzonder, toch!

Een Kampens echtpaar, inmiddels zijn we bevriend, heeft ons geholpen alles terug te vinden.

En daar liepen we dan, met 15 enthousiaste familieleden, in de voetsporen van ons gezamenlijke verleden. De zon scheen en toonde ons Kampen op z'n allervriendelijkst. Heel geweldig was het feit dat ons aller Oom Johan van 97 jaar ons vergezelde, vief en fit in alle opzichten. Die rollator vergeten we even, die stond toch vaak genoeg terzijde. Ook hij liep voor het eerst in de voetsporen van de familie, op de begraafplaats ging ook hij voor het eerst terug naar zijn oorsprong.

Wat een fantastische dag! Wat een leuke familie heb ik.

Zo nu en dan moest ik even aan mijn vader Jan denken, de oudste broer van Oom Johan. Wat had ik hem ook graag meegenomen. Hij is in vergelijking met vele Goudsmitten wat jong gestorven, op 76 jarige leeftijd, maar als hij nog had geleefd, dan zou hij nu 109 zijn geweest, dus dat zat er waarschijnlijk toch niet in.

Wie mijn columns een beetje bijhoudt, weet dat ik eerder heb geschreven over de IJsselmuidense joodse begraafplaats. Maar die weet ook dat ik tweemaal eerder heb geschreven over natuurbegraafplaatsen, die nu zo in opmars zijn en die -in mijn ogen- heftig worden gepromoot om geld binnen te halen. Als een kip zonder kop en doof en blind voor argumenten van anderen prijzen zij het begraven in natuur aan. Geen steen, geen naam, geen merkteken, niets herkenbaar of herleidbaar, geen aandelen, niets mag er geplaatst of achtergelaten worden. Nabestaanden, die zoals wij op latere leeftijd behoefte hebben om de roots te willen leren kennen, staan voor het blok. Grafstenen zijn onze herleidbare geschiedenis, ons stenen archief, onze zichtbare band met het verleden, een zelfs tastbare herinnering.

Leunend op de grafsteen van mijn overgrootvader geeft het mij het gevoel dat ik nog even op zijn schouders kan leunen: "Dag opa, hier ben ik, ik ken je niet persoonlijk maar ik ben je niet vergeten. Jouw genen zijn ook mijn genen. En ik kan hier op deze plek waar jij ligt ook lezen dat je geleefd hebt, deze steen verbindt jou met mij".

Kom daar maar eens om op een natuurbegraafplaats waar niets meer te vinden is, niets meer gevonden mag worden. Nooit.

Dank aan mijn familie voor deze fantastische dag.

betovergrootvader

joodse begraafplaats IJsselmuiden

betovergrootmoeder